

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central – Iu. Movilă

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, V. Sîrbu și V. Mihaila

ÎNCHEIERE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
judecători

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”,

în cauza la demersul Consiliului electoral al circumscripției electorale Jora de Mijloc nr. 25/16 cu privire la confirmarea alegerilor locale noi ale primarului comunei Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018 și validarea mandatului primarului ales în Jora de Mijloc, raionul Orhei și la contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” împotriva procesului-verbal al Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Jora de Mijloc, raionul Orhei cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor locale din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2018, prin care s-a respins apelul declarat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și s-a menținut hotărârea Judecătoria Orhei, sediul Central din 24 mai 2018, prin care contestația a fost respinsă, s-a confirmat legalitatea alegerilor și s-a validat mandatul primarului ales

c o n s t a t ă:

La 22 mai 2018 Președintele Consiliului electoral al circumscripției electorale Jora de Mijloc nr. 25/16 a depus în instanța de judecată cerere cu privire la confirmarea alegerilor locale noi ale primarului comunei Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018 și validarea mandatului primarului ales în Jora de Mijloc, raionul Orhei (f.d. 2, vol. I).

La 22 mai 2018 Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a depus contestație împotriva procesului-verbal al Consiliului electoral al circumscripției electorale din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor locale din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018.

În motivarea contestației s-a invocat că la 20 mai 2018 în comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei au avut loc alegeri locale noi pentru funcția de primar.

Conform datelor prezentate de Comisia Electorală Centrală, în baza hotărârii Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Jora de Mijloc nr. 25/16, raionul Orhei cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor locale noi din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei, la alegeri au participat 1 716 alegători, rezultatele înregistrate fiind: Terenti Lucia (Partidul Democrat din Moldova) – 653 voturi, ceea ce constituie 38,05%; Tauber Marina (Partidul Politic „Șor”) - 1 048 voturi, ceea ce constituie 61,07

% și Morozaan Serghei (Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”) - 15 voturi, adică 0,87%.

Consideră că în cadrul alegerilor menționate au fost admise mai multe încălcări ale Codului electoral, considerent din care este necesară infirmarea legalității alegerilor locale noi din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018.

Cu referire la calitatea de subiect al depunerii prezentei contestații, a invocat că în sensul art. 1 Codul electoral, în cadrul alegerilor locale, anume partidul politic, alături de candidatul partidului, are calitatea de concurent electoral și având în vedere că Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a avut calitatea de concurent electoral în cadrul alegerilor locale noi din 20 mai 2018, este în drept de a depune prezenta contestație.

Reieșind din prevederile art. 73 alin. (4) Codul electoral, se pot depune contestații împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor, acestea urmând a fi examinate concomitent cu confirmarea legalității alegerilor.

A mai precizat că Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 34 din 13 decembrie 2016 privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova a criticat soluția instanțelor judecătorești care au interpretat legislația în sensul în care aceasta nu ar prevedea posibilitatea depunerii contestațiilor ulterior zilei alegerilor, or o asemenea constatare nu reprezintă altceva decât lipsirea de un control judiciar eficient.

A mai relevat că Comisia Electorală Centrală prin hotărârea nr. 1488 din 30 martie 2018 a stabilit plafonul maxim al mijloacelor financiare pentru alegerile din 20 mai 2018 pentru comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei în sumă de 93 504,18 lei, însă concurentul electoral Partidul Politic „Șor” a suportat cheltuieli peste plafonul stabilit prin hotărârea menționată.

În cadrul evenimentului de lansare a candidatului din 21 aprilie 2018, Partidul Politic „Șor” a organizat un concert, în care au evoluat trupa „Brio Sonores”, Igor Cuciuc, Ian Raiburg, Costi Burlacu și Corina Țepeș, Olga Ciolacu și formația Catharsis.

Potrivit Misiunii de observare a alegerilor „Promo-Lex”, cheltuielile de organizare a concertului se ridică la suma de 114 100 lei, inclusiv 36 000 lei - pentru prestația artiștilor, 1 500 lei – pentru focuri de artificii, 48 000 lei - pentru scena mobilă, lumini, sonorizare, 18 600 lei - pentru materiale promoționale, 10 000 lei - pentru spotul „Jora de Mijloc”, ceea ce denotă că Partidul Politic „Șor” a suportat cheltuieli mai mari decât plafonul stabilit prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale.

În afară de aceasta a mai indicat că din analiza paginii web a Partidului Politic „Șor”, analiza rapoartelor de observare elaborate de Misiunea de observare a alegerilor „Promo-Lex”, analiza paginii facebook a candidatului partidului respectiv, se constată că astfel de evenimente au fost organizate până în ultima zi de campanie electorală - 18 mai 2018.

A mai concretizat că au fost organizate mai multe concerte cu utilizarea instalațiilor de sonorizare, o competiție sportivă, eveniment distractiv cu implicarea a 8 animatori, în cadrul cărora au evoluat artiștii Vitalie Dani, Doina Sulac, Gheorghe Țopa, Anatolie Mîrzenco, Aura, etc.

Au fost suportate cheltuieli pentru instalarea toboganelor gonflabile, pentru decernarea medaliilor, diplomelor, trofeelor, 15 biciclete în valoare de 30 000 lei și un berbec în valoare de 4 500 lei, pentru realizarea unui spot video – 14 000 lei, pentru

instalarea routerelor WiFi în cele 4 localități din comuna Jora de Mijloc -16 000 lei, pentru oferirea a circa 200 căni cu logo-ul Șor – 2 000 lei, aceste cheltuieli fiind estimate la suma de 80 000 lei.

A mai specificat că Partidul Politic „Șor” la 18 mai 2018 a organizat încă un concert cu implicarea scenei mobile și interpretarea artiștilor Anastasia Lazariuc, trupa Zdob și Zdub, Ionel Istrati, Nătălița Olaru, Natan, ceea ce presupune suportarea cheltuielilor în sumă de circa 100 000 lei.

Apreciază că Partidul Politic „Șor” a suportat cheltuieli în cuantum de 294 505 lei, ceea ce depășește esențial plafonul maxim stabilit prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale menționate.

Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cere infirmarea legalității alegerilor locale noi din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018 (f.d. 2-5, vol. II).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 23 mai 2018 s-a conexas într-un singur proces contestația depusă de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și demersul Consiliului electoral al circumscripției electorale Jora de Mijloc nr. 25/16 cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale (f.d. 9-10, vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24 mai 2018 s-a respins contestația depus de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”.

S-a confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale Primarului Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018.

S-a validat mandatul primarului ales în Jora de Mijloc, raionul Orhei – Tauber Marina (f.d. 100-101, 105-116, vol. I).

La 25 mai 2018 Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei din 24 mai 2018 (f.d. 103-1-4, vol. I), iar în ședința de judecată din 28 mai 2018 a depus apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 135-141, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 28 mai 2018 a respins apelul declarat de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” și a menținut hotărârea Judecătoriei Orhei sediul Central din 24 mai 2018 (f.d. 153-160).

În motivarea soluțiilor instanțele de judecată au reținut că în calitate de concurenți electorali pentru funcția de primar la alegerile locale noi ale Primarului Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018 au fost înregistrați Terenti Lucia din partea Partidului Democrat din Moldova, Tauber Marina din partea Partidului Politic „Șor” și Moroșan Serghei din partea Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, iar contestatarul Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” nu are calitatea de concurent electoral la alegerile date și respectiv nu este în drept de a depune contestații în sensul art. 71 Codul electoral.

Au mai reținut că în motivarea contestației s-a invocat faptul că s-a fi depășit plafonul mijloacelor financiare stabilite în circumscripția Jora de Mijloc, raionul Orhei, însă prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1664 cu privire la rapoartele financiare ale concurenților electorali din campania electorală a alegerilor locale noi din 20 mai 2018, la situația din 18 mai 2018, Comisia a luat act de rapoartele următorilor concurenți electorali: Partidul Politic „Șor”, Partidul Politic „Partidul Nostru”, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, Partidul Politic „Casa Noastră – Moldova”, Partidul Politic „Partidul Unității Naționale”, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, Partidul Politic „Partidul Popular din Republica Moldova”, Partidul Național Liberal. Prin aceeași hotărâre s-a constatat că

respectivii concurenții electorali, care și-au deschis contul „Fond electoral”, s-au conformat prevederilor Regulamentului privind finanțarea campaniilor electorale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3352 din 04 mai 2015.

Ținând cont că verificarea legalității și temeiniciei hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 1664 cu privire la rapoartele financiare ale concurenților electorali din campania electorală a alegerilor locale noi din 20 mai 2018, la situația din 18 mai 2018, nu este obiect al prezentului litigiu, instanțele de judecată au ținut cont de constatările acestei hotărâri, fără a lua în considerare Raportul Misiunii de Observare „Promo-Lex”, deoarece cu referire la corectitudinea finanțării campaniei electorale s-a expus un organ competent, abilitat prin lege cu asemenea atribuții.

Au mai notat instanțele de judecată că numărul de alegători care au participat la votare pentru alegerea primarului Jora de Mijloc, raionul Orhei este suficient ca alegerile să fie considerate valabile, deoarece la alegeri au participat mai mult de ¼ din numărul persoanelor înscrise în listele electorale, iar candidatul Tauber Marina a întrunit mai mult de jumătate din voturile valabil exprimate.

La 29 mai 2018 Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2018, solicitând admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de infirmare a legalității alegerilor locale noi din comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei din 20 mai 2018.

În motivarea cererii de recurs Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a indicat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile art. 1 Codul electoral și a conchis că nu are calitatea de concurent electoral, nefiind în drept să depună prezenta contestație.

A concretizat că Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a avut calitatea de concurent electoral în cadrul alegerilor locale din 20 mai 2018 și este în drept să depună contestații.

A mai indicat că instanța de apel a interpretat eronat prevederile normative care stabilesc rolul Comisiei Electorale Centrale în privința verificării rapoartelor financiare ale actorilor electorali, deoarece potrivit art. 43 alin. (2) Codul electoral, rapoartele privind finanțarea campaniilor electorale (...) sunt verificate în prealabil de Comisia Electorală Centrală în ceea ce privește caracterul complet al informației și corespunderea cu cerințele de întocmire a acestora.

Consideră că Comisia Electorală Centrală nu intră în esența informației prezentate în rapoartelor financiare, ci doar verifică dacă formatul rapoartelor prezentate de către partide sau actorii electorali corespund modelelor aprobate de instituție, considerent din care constatările Comisiei cuprinse în hotărârile aferente rapoartelor financiare urmează a fi privite exclusiv prin raportare la forma de prezentare a acestora, nu și în sensul în care acestea ar fi verificate sub aspectul conținutului.

Constatarea instanței de apel referitor la faptul că hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1664 cu privire la rapoartele financiare ale concurenților electorali din campania electorală a alegerilor locale noi din 20 mai 2018, la situația din 18 mai 2018, ar demonstra că Partidul Politic „Șor” nu ar fi comis vreo încălcare financiară este iluzorie, în condițiile în care prin decizia irevocabilă a instanțelor judecătorești reprezentantul acestui partid în cadrul alegerilor locale noi din mun. Chișinău – Reghina Apostolova a fost exclus din cursa electorală din cauza finanțării în străinătate.

A precizat că instanțele judecătorești sunt abilitate să stabilească dacă au fost comise încălcări ale Codului electoral care au influențat rezultatele alegerilor sau să analizeze și să determine în ce măsură încălcările comise ar fi putut influența rezultatul final.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței (...).

La 29 mai 2018 Curtea Supremă de Justiție a expediat Consiliului electoral al circumscripției electorale Jora de Mijloc nr. 25/16, Marinei Tauber și reprezentantului Partidului Politic „Șor” o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței până la data examinării recursului.

Prin referința depusă la 30 mai 2018 avocatul Ulanov Denis în interesele Marinei Tauber a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Conform art. 73 alin. (4) Codul electoral, contestațiile depuse la instanțele de judecată în ziua alegerilor se examinează în aceeași zi, iar contestațiile împotriva hotărârii organului electoral cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor se examinează de către instanța de judecată concomitent cu confirmarea legalității și validarea mandatelor.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar și a referinței depusă de avocatul Ulanov Denis în interesele Marinei Tauber, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

Conform art. 74 alin. (6) Codul electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Prin urmare, recursul declarat la 29 mai 2018 împotriva deciziei din 28 mai 2018 este depus în interiorul termenului acordat de legiuitor.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost semnat de președintele Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” – Maia Sandu, recurentul fiind partea în proces care a depus contestația, astfel încât temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Codul de procedură civilă nu are incidență.

În conformitate cu art. 433 lit. d) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, instanța de recurs relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate *supra*, instanța de recurs conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate de art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile *Delcourt* contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și *Erfar-Avef* contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, Completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei

cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul statuează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul notează că în cererea de recurs Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a invocat temei de declarare a recursului prevederile art. 432 alin. (2) lit. c) Codul de procedură civilă.

Totuși, din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel nu este suficient de fundamentată.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că instanța de apel și prima instanță au examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate au emis hotărâri legale, iar argumentele invocate de Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” în cererea de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton